

Neljapäev, 23. juuni 2022

P9_TA(2022)0264

Taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine

Euroopa Parlamendi 23. juuni. 2022. aasta resolutsioon taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta (2021/2251(INI))

(2023/C 32/06)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 175,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu ⁽¹⁾ (taaste-ja vastupidavusrahastu määrus),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks ⁽²⁾ (õigusriigi tingimuslikkuse määrus),
- võttes arvesse oma 20. mai 2021. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi õiguse kohta saada teavet riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamise kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 10. juuni 2021. aasta resolutsiooni parlamendi vaadete kohta seoses riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamisega komisjonis ja nõukogus ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 7. aprilli 2022. aasta resolutsiooni Euroopa Ülemkogu 24.–25. märtsi 2022. aasta kohtumise järelduste, muu hulgas Ukraina vastu peetava sõja viimaste arengute ning ELi poolt Venemaale kehtestatud sanktsioonide ja nende rakendamise kohta ⁽⁵⁾, ning oma 19. mai 2022. aasta resolutsiooni Venemaa Ukraina-vastase sõja sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgede kohta ELi jaoks ning ELi reageerimissuutlikkuse suurendamise kohta ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 9. juuni 2022. aasta resolutsiooni õigusriigi ja Poola riikliku taastekava võimaliku heakskiitmise kohta ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse komisjoni 28. septembri 2021. aasta delegeeritud määrust (EL) 2021/2106, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu, ning määratakse kindlaks ühised näitajad ning taaste ja vastupidavuse tulemustabeli üksikasjalikud elemendid ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse komisjoni 28. septembri 2021. aasta delegeeritud määrust (EL) 2021/2105, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu, määrates kindlaks sotsiaalkulude aruandluse metoodika ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 20. oktoobri 2021. aasta arvamust „2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegia“ kohta ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse komisjoni 24. novembri 2021. aasta teatist „2022. aasta kestliku majanduskasvu analüüs“ (COM(2021)0740),
- võttes arvesse komisjoni 24. novembri 2021. aasta teatist „2022. aasta eelarvekavad: üldhinnang“ (COM(2021)0900),

⁽¹⁾ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

⁽²⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

⁽³⁾ ELT C 15, 12.1.2022, lk 184.

⁽⁴⁾ ELT C 67, 8.2.2022, lk 90.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0121.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0219.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0240.

⁽⁸⁾ ELT L 429, 1.12.2021, lk 83.

⁽⁹⁾ ELT L 429, 1.12.2021, lk 79.

⁽¹⁰⁾ ELT C 155, 30.4.2021, lk 45.

Neljapäev, 23. juuni 2022

- võttes arvesse komisjoni talituste 24. novembri 2021. aasta töödokumenti „Euroala majanduse analüüs“, mis on lisatud dokumendile „Soovitus võtta vastu nõukogu soovitus euroala majanduspoliitika kohta“ (SWD(2021)0362),
 - võttes arvesse Regioonide Komitee 1. detsembri 2021. aasta arvamust taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta ⁽¹¹⁾,
 - võttes arvesse komisjoni esimest aastaaruannet taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta (COM(2022)0075), mis avaldati 1. märtsil 2022,
 - võttes arvesse komisjoni 8. märtsi 2022. aasta teatist „REPowerEU: Euroopa ühismeede taskukohasema, kindlama ja kestlikuma energiavarustuse tagamiseks“ (COM(2022)0108),
 - võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee ja Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste nõukogu ühisanalüüsi omavalitsuste, linnade ja piirkondade kaasamise kohta riiklike taaste- ja vastupidavuskavade väljatöötamisel, ning nende 27. aprillil 2022. aastal toimunud sihipärase konsultatsiooni tulemusi teemal „Implementation of the Recovery and Resilience Facility: the perspective of local and regional authorities“ („Taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine: kohalike ja piirkondlike asutuste vaatenurk“),
 - võttes arvesse oma 10. märtsi 2022. aasta resolutsiooni õigusriigi ja Euroopa Liidu Kohtu otsuse tagajärgede kohta ⁽¹²⁾, ja oma 5. mai 2022. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 7 lõike 1 alusel toimuvate kuulamiste kohta Poola ja Ungari küsimuses ⁽¹³⁾,
 - võttes arvesse taaste ja vastupidavuse tulemustabelit ja selle temaatilist analüüsi, samuti Euroopa Parlamendile tehtud ettekandeid ⁽¹⁴⁾,
 - võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta teatist „Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusrahastu puhul“ (C(2021)1054),
 - võttes arvesse parlamendi uuringuteenuste analüüsi ja ülevaateid taaste- ja vastupidavusrahastu kohta ⁽¹⁵⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 lõike 1 punkti e ja 3. lisa,
 - võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, eelarvekontrollikomisjoni ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni, rahvusvahelise kaubanduse komisjoni ning põhiseaduskomisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse eelarvekomisjoni ning majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0171/2022),
- A. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahastu on taasterahastu NextGenerationEU stiimulite paketi põhiosa;
- B. arvestades, et COVID-19 pandeemia (edaspidi „pandeemia“) majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgede leevendamiseks eraldatakse riiklike meetmete rahastamiseks toetuste ja laenudena 672,5 miljardit eurot; arvestades, et algselt toetas Euroopa Parlament taaste- ja vastupidavusrahastu toetuste suuremat osakaalu;
- C. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahastu abil rahastatakse olulisi poliitikavaldkondi nagu rohe- ja digiüleminek, majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, asutuste vastupidavus ja valmisolek kriisideks, samuti laste ja noortega seotud valdkondi, sealhulgas haridust ja oskusi;

⁽¹¹⁾ ELT C 97, 28.2.2022, lk 21.

⁽¹²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0074.

⁽¹³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0204.

⁽¹⁴⁾ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/.

⁽¹⁵⁾ <https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/research/advanced-search?textualSearch=RRF&startDate=01%2F07%2F2019&endDate=&firstCameToPage=false>.

Neljapäev, 23. juuni 2022

- D. arvestades, et Venemaa sissetungi tõttu Ukrainasse 24. veebruaril 2022 on ELil tulnud kehtestada enneolematuid majanduslikke sanktsioone; arvestades, et Venemaa algatatud konflikti tõttu on paljud Ukraina kodanikud pidanud Ukrainast lahkuma ning ELi reisima ja siia elama jääma; arvestades, et sõjalisel sissetungil saavad olema majanduslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kogu Euroopa mandril, eelkõige Ida-Euroopa riikides, sealhulgas seoses tungiva vajadusega vähendada energiasõltuvust imporditud fossiilkütustest;
- E. arvestades, et ELil on raskusi teatavate kriitilise tähtsusega toorainete hankimisel, mis võib mõjutada ka taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamist;
- F. arvestades, et pandeemial on olnud laastav mõju Euroopa inimeste ja ettevõtete majanduslikule ja sotsiaalsele olukorrale; arvestades, et ELi majandus kahanes pandeemia ajal oluliselt; arvestades, et pandeemia mõjutas negatiivselt ELi ettevõtjaid, eelkõige väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEd), millel on omakorda negatiivsed tagajärjed ELi majanduskasvu ja konkurentsivõimele ning ka nende tootlikkusele ja töökohtade loomise suutlikkusele; arvestades, et ELi ühtne turg on ELi majanduskasvu põhiline soodustaja, mida tuleks tugevdada ja kaitsta pandeemia negatiivsete mõjude eest, ning samal ajal tuleks edendada investeeringuid teadustöösse ja innovatsiooni; arvestades, et mõnes riigis tõusis töötuse tase pandeemia ajal taas üle keskmise; arvestades, et see seab suuremasse ohtu naised, noored, eakad inimesed, puuetega inimesed ja suured perekonnad; arvestades, et ELi tervishoiusektor on pandeemia ajal tegutsenud oma võimete piiril ning selle vastupidavust on tõsiselt proovile pandud ja survestatud; arvestades, et noorte töötuse määr on endiselt kõrgem üldisest töötuse määrast; arvestades, et noored on suuremas vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus, samuti on ohus nende juurdepääs kvaliteetsetele töökohtadele;
- G. arvestades, et digioskuste ja majandusliku potentsiaaliga oskuste, näiteks roheliste või ettevõtlusoskuste pidev arendamine on konkurentsivõimelise, elujõulise, kaasava ja tulevikku suunatud Euroopa tööturu jaoks väga oluline ning peaks looma kõigile eurooplastele võimalusi ja juurdepääsu kvaliteetsete töökohtade saamiseks; arvestades, et sama kehtib kutsehariduse, kaubandusalaste oskuste ja eluks vajalike oskuste kohta; arvestades, et EL peab oma inimkapitali tõhusaks kasutamiseks lahendama kõik oskuste nõudlusele mittevastavusega seotud probleemid; arvestades, et nõuetekohasele digitaristule ja digioskuste alasele koolitusele peaks olema juurdepääs kõigil, et vältida inimestevahelise lõhe suurenemist digikirjaoskuse valdkonnas ning tagada kõigile võrdsed võimalused haridussüsteemis ja tööturul;
- H. arvestades, et rahastamiskõlblikkuse nimel peavad riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades sisalduma reformid ja investeeringud, mis kuuluvad taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kuue samba kohaldamisalasse, ning vastama selle määruse üldistele ja konkreetsetele eesmärkidele, horisontaalsetele põhimõtetele ning taaste- ja vastupidavusrahastu määruuses sätestatud 11 hindamiskriteeriumile;
- I. arvestades, et ELi asutuste ja liikmesriikide vaheline dialoog ning läbipaistvus on olulised taaste- ja vastupidavusrahastu optimaalseks rakendamiseks;
- J. arvestades, et komisjon, kes vastutab taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise jälgimise eest, peab parlamenti regulaarselt teavitama riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hindamise olukorrast ning sellest, kuidas liikmesriigid on täitnud sihte ja eesmärke, sealhulgas nende panustamisest rohe- ja digieesmärkide saavutamisse; arvestades, et komisjon on kohustatud Euroopa Parlamendi seisukohti arvesse võtma;
- K. arvestades, et liikmesriigid peavad looma usaldusväärsed kontrollisüsteemid ja neid kasutama, ning viima läbi vajalikud auditid, et tagada liidu finantshuvide kaitse taaste- ja vastupidavusrahastu terve kasutamisperioodi jooksul;
- L. arvestades, et komisjoni iga-aastaste õigusriigi olukorda käsitlevate aruannete eesmärk on tuvastada õigusriigi järgimisega seotud probleeme ning aidata liikmesriikidel koos komisjoni ja teiste liikmesriikide toetusega neid lahendada;
- M. arvestades, et määruse kohaselt on liikmesriigil rakendamisperioodi jooksul võimalik esitada põhjendatud taotlus oma taaste- ja vastupidavuskava muutmiseks, kui objektiivsed asjaolud seda õigustavad;

Neljapäev, 23. juuni 2022

- N. arvestades, et parlamendi kontroll ja järelevalve taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise üle on võimalik ainult parlamendi täieliku kaasamise ja tema soovitude igas etapis arvesse võtmise korral, ning arvestades, et parlament jätkab taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise järelevalvet;
- O. arvestades, et 31. juuliks 2022. aastal esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta läbivaatamisaruande;

Kriisi sotsiaalse ja majandusliku mõju leevendamine

1. rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu on enneolematu solidaarsuse vahend ning 2026. aastal lõppeva taasterahastu „NextGenerationEU“ nurgakivi ja peamine vahend ELi reageerimisel pandeemiale, et valmistada ELi majandust ette uute probleemidega toimetulekuks;
2. tuletab meelde, et ELi reaktsioon pandeemiale on olnud otsustav, koordineeritud, kõikehõlmav, õigeaegne ja solidaarsusel põhinev, mistõttu on ulatuslikult kasutatud olemasolevaid vahendeid ning kasutusele võetud täiendavaid rahastamisvahendeid; tuletab lisaks meelde, et liikmesriigid on võtnud pandeemia tõttu ja majanduse taastamiseks kasutusele ulatuslikke fiskaalmeetmeid (2021. aastal 5,2 % sisemajanduse koguproduktist ja 2022. aastal 2,8 % sisemajanduse koguproduktist);
3. toonitab taaste- ja vastupidavusrahastu stabiliseerivat mõju liikmesriikidele suure majandusliku ebakindluse ajal, võimaldades kriisi ohjata ning selle negatiivseid majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi leevendada, ning toetada liikmesriikide valitsusi investeeringute taseme säilitamisel ja riigieelarvele avalduvale tohutule survele reageerimisel;
4. rõhutab ühtlasi taaste- ja vastupidavusrahastu olulist rolli majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamisel ning ühtse turu killustatuse ja makromajanduslike lõhede süvenemise vältimisel;
5. väljendab heameelt selle üle, et isegi kui taaste- ja vastupidavusrahastu majanduslikku mõju ei saa vaadelda muudest muutustest täiesti eraldiseisvana, võib siiski põhjendatult järeldada, et taaste- ja vastupidavusrahastul on seni olnud positiivne mõju sisemajanduse koguproduktile ja et selle tõhus rakendamine on ELi majanduskasvu jaoks keske tähtsusega; rõhutab taaste- ja vastupidavusrahastu rolli liikmesriikide eelarvepoliitilise manööverdamisruumi kaitsmisel pandeemiast tingitud märkimisväärse majandusšoki eest; tunnistab, et kuigi peamine mõju SKP kasvule avaldub eeldatavasti järgmistel aastatel, on taaste- ja vastupidavusrahastu juba aidanud ELi majandust ja kodanikke pandeemia kõige rängemate mõjude eest kaitsta, ning aitab kaasa ELi taastumisele ja vastupidavusele, sealhulgas majanduslikule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele, tööhõivele, tootlikkusele, konkurentsivõimele, teadus- ja arendustööle ning innovatsioonile, samuti hästitoimivale, tugevate VKEdega ühisturule; rõhutab, et seoses majandusliku, sotsiaalse ja institutsioonilise vastupidavusega esineb liikmesriikide seas märkimisväärseid erinevusi, mis mõjutavad ebaühtlast taastumisdünaamikat; juhib tähelepanu asjaolule, et taaste- ja vastupidavusrahastu hoogustab ambitsioonikate reformide ja investeeringute kaudu rohe- ja digiüleminekusse ning on ülimalt oluline ka kestliku ülemineku ja inimeste heaolu tagamiseks, et saavutada vastupidav, õiglane, kaasav, konkurentsivõimeline ja tulevikukindel majandus;
6. täheldab, et taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendi mõju on märkimisväärne; komisjoni, Euroopa Keskpanka ja Rahvusvahelise Valuutafondi hinnangul toob see tõhusa kasutamise korral kaasa kuni 1,5 protsenti kõrgema SKP kasvu kui ilma taasterahastu investeeringuta;
7. märgib lisaks, et komisjoni prognoosi kohaselt rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest 2022. aastal 24 % kõigist majanduse taastamise toetusmeetmetest; rõhutab sihipäraste reformide ja investeeringute ülekanduvat positiivset makromajanduslikku mõju ja potentsiaali; juhib tähelepanu asjaolule, et taaste- ja vastupidavusrahastu toetused pakuvad liikmesriikidele ka edaspidi märkimisväärset eelarvelist toetust ning võimaldavad neil seeläbi teha struktuurireforme ja -investeeringuid, millel on pikaajaline mõju oma majanduse ja ühiskondade taastumisele ja vastupidavusele; kutsub liikmesriike üles kasutama seda võimalust parimal võimalikul viisil;
8. juhib tähelepanu asjaolule, et taaste- ja vastupidavusrahastu edukas ja läbipaistev rakendamine aitaks pikemas plaanis kaasa ELi majanduse ja ühiskondade kestlikumaks, kaasavamaks, vastupidavamaks ja konkurentsivõimelisemaks muutmisele, samuti aitaks see muuta neid strateegiliselt sõltumatumaks ning suurendada nende valmisolekut praeguste ja tulevaste probleemide lahendamiseks; rõhutab, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine edendab majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist ja territoriaalset ühtekuuluvust ning vähendab sotsiaalset ebavõrdsust;

Neljapäev, 23. juuni 2022

9. on seisukohal, et taaste- ja vastupidavusrahastu üldiste eesmärkide saavutamiseks, ELi kriisist taastumise toetamiseks ja selleks, et rahastu pikaajaline mõju ELi majandusele ja ühiskondadele oleks võimalikult suur, on oluline, et liikmesriigid rakendaksid kokkulepitud reforme põhjalikult ja õigel ajal; tuleb meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu on tulemuspõhine mehhanism, mille puhul rahalised vahendid makstakse välja alles pärast meetmetega seotud vahe-eesmärkide ja sihtide saavutamist; tuleb meelde, et kohalike, piirkondlike ja riiklike asutuste osalemine nende poliitikate kujundamisel on taaste- ja vastupidavusrahastu eduks ülimalt oluline, nagu on märgitud ka taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artiklis 28;

10. hoiatab, et taaste- ja vastupidavusrahastuga leevendatakse kriisi sotsiaalset ja majanduslikku mõju ainult juhul, kui rahalisi vahendeid kasutatakse tõhusalt ja täielikult, nii et need jõuavad reaalmajandusse ja inimesteni; kutsub liikmesriike üles tegema asjakohaseid otsuseid taaste- ja vastupidavusrahastu rahaliste vahendite õigeaegse kulutamise tagamisega tegelevate haldusstruktuuride ja inimressursi kohta;

11. rõhutab, et pandeemia taustal on eriti selgelt välja joonistunud vajadus suurendada liidu strateegilist sõltumatust peamiste tarneahelate ning elutähtsate taristute ja teenuste valdkonnas; märgib, et taaste- ja vastupidavusrahastu raames tehtavate investeeringutega rohe- ja digiüleminekusse tuleks kaasa aidata ELi strateegilise sõltumatuse ja iseseisvuse suurendamisele, ennekõike imporditud fossiilkütustest sõltumise vähendamisele; märgib, et komisjoni sõnul eeldatakse, et taaste- ja vastupidavusrahastu edendab märkimisväärselt ELi tööstusstrateegia rakendamist ning arendab seeläbi ELi tööstusi;

12. rõhutab, et ELi lisaväärtust peaksid looma ka reformi- ja investeerimispaketid, eelkõige majanduskasvu soodustavad taaste- ja vastupidavusrahastu paketid; märgib, et komisjoni sõnul on mõju SKPle terves ELis ligikaudu kolmandiku võrra suurem, kui võtta arvesse ka liikmesriikide individuaalsete meetmete ülekanduvat mõju; rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu reformi- ja investeerimispaketid peaksid samuti aitama kaasa Euroopa sotsiaaloiguste samba, Euroopa rohelise kokkuleppe ja digitaalarengu tegevuskava prioriteetide rakendamisele, samuti soolise võrdsuslikkuse ning kõigi jaoks võrdsete võimaluste edendamisele ja süvalaiendamisele;

13. kutsub komisjoni üles hindama, kas naaberliikmesriikides on esinenud taaste- ja vastupidavusrahastu investeeringute tarbetut dubleerimist, ning aitama liikmesriikidel tarbetuid kattumisi vältida;

14. peab kahetsusväärseks, et COVID-19 kriis on kõige rohkem mõjutanud naisi⁽¹⁶⁾, lapsi⁽¹⁷⁾, noori, eakaid ja vähem kaitstud rühmi; tuleb meelde vajadust tagada kaasavus, et EL ei jäta kedagi kõrvale ja tegeleks taastumise edenedes soospetsiifiliste sotsiaal-majanduslike tagajärgedega; tuleb samuti meelde, et riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades on kriisi mitu soospetsiifilist tagajärge käsitlemata; väljendab heameelt selle üle, et ligipääs hooldusasutustele ning neis pakutava hoolduse kvaliteet on paranenud, ent taunib asjaolu, et need pole endiselt piisavad;

15. kordab, kui olulised on kuus sammast, mis tagavad liikmesriikidele struktuuri reformide ja investeeringute kavandamiseks ja rakendamiseks, mis on suunatud rohe- ja digiülemineku, majanduse, tootlikkuse ja konkurentsivõime, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, tervishoiu ja institutsionaalse vastupanuvõime ning lastele ja noortele suunatud meetmete edendamiseks; rõhutab, et kõik liikmesriigid on taaste- ja vastupidavusrahastu määruse järgi kohustatud lisama oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse meetmeid, mis puudutavad kõiki sambaid; peab kahetsusväärseks asjaolu, et mitte kõik liikmesriigid ei ole juhindunud määruse sammasteks liigendatud struktuurist, mis võimaldanuks hõlpsamat järelevalvet;

Taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamisaspektid

16. märgib, et liikmesriigid on seni esitanud 26 riiklikku taaste- ja vastupidavuskava ning kättesaadavaks tehtud 338 miljardit eurot on neis taotletud kokku 331,7 miljardit eurot; märgib lisaks, et mitte kõik liikmesriigid ei ole oma praegustes riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades taotlenud kogu neile kättesaadavat toetussummat, mis on sätestatud taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artiklis 11;

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlament, sisepoliitika peadirektoraat, kodanike õiguste ja põhiseadusküsimuste poliitikaosakond, „COVID-19 and its economic impact on women and women's poverty – Insights from 5 European Countries“ (COVID-19 majanduslik mõju naistele ja naiste vaesusele. Tähelepanekud viiest Euroopa riigist), mai 2021. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/693183/IPOL_STU\(2021\)693183_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/693183/IPOL_STU(2021)693183_EN.pdf).

⁽¹⁷⁾ Eurochild, „Growing up in lockdown: Europe's children in the age of COVID-19“ (Lapsepõlv liikumispiirangutega: Euroopa lapsed COVID-19 ajastul), 17. november 2020. <https://www.eurochild.org/resource/growing-up-in-lockdown-europes-children-in-the-age-of-covid-19/>.

Neljapäev, 23. juuni 2022

17. tunneb siiski muret selle pärast, et laenu on taotlenud ainult seitse liikmesriiki kogusummas 166 miljardit eurot laenudeks ette nähtud 385,8 miljardist eurost, mistõttu jääb märkimisväärne summa kättesaadavaks juhuks, kui liikmesriigid peaksid hiljem laenu vajama; on mures, et piiratud huvi laenukomponendi vastu võib põhjustada käestlastud võimalusi ja takistada taaste- ja vastupidavusrahastu täieliku potentsiaali saavutamist; rõhutab, et kui need liikmesriigid, kelle riiklik taaste- ja vastupidavuskava on juba heaks kiidetud, peaksid tahtma laenu taotleda, tuleb selleks vastavat riiklikku taaste- ja vastupidavuskava muuta, vajaduse korral lisada reformide ja investeeringute kogum, vahe-eesmärgid ja sihid, pööramata samas tagasi juba võetud meetmeid; julgustab liikmesriike kasutama taaste- ja vastupidavusrahastu täit potentsiaali, sealhulgas võimalust saada laenu, et tulla toime pandeemia mõjude ja tulevaste probleemidega;

18. teeb komisjonile ülesandeks analüüsida põhjuseid, miks liikmesriigid ei ole taotlenud laenu kogu võimalikus ulatuses, mis võib takistada taaste- ja vastupidavusrahastu täieliku potentsiaali saavutamist; tuletab meelde, et liikmesriik võib kooskõlas kehtiva taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega taotleda laenutoetust taaste- ja vastupidavuskava esitamise ajal või mõnel muul ajahetkel kuni 31. augustini 2023;

19. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 21 kohaselt võib liikmesriik objektiivsete asjaolude tõttu esitada komisjonile põhjendatud taotluse, et heakskiidetud kava muuta või see asendada; tuletab meelde, et kui komisjoni hinnangul on liikmesriigi esitatud põhjused riikliku taaste- ja vastupidavuskava muutmiseks piisavalt õigustatud, hindab ta muudetud riiklikku taaste- ja vastupidavuskava vastavalt määruse artiklile 19 ning esitab ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta vastavalt artiklile 20; tuletab meelde, et kui tehakse taotlus kava muutmiseks, peab sellele järgnema samasugune hindamise ja heakskiitmise protsess nagu esimese kava puhul; kutsub liikmesriike üles hoolikalt arvesse võtma ohtu, mis kaasneb viivitamisega riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel; märgib, et seni pole ükski liikmesriik taotlenud heakskiidetud kava muutmist ega asendamist; julgustab liikmesriike kasutama taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artiklit 21; märgib, et märkimisväärse inflatsiooniga kaasneva võimaliku hinnatõusu tõttu võivad liikmesriigid soovida taotleda oma taaste- ja vastupidavuskavade muutmist;

20. märgib, et praeguste prognooside järgi võivad muutused liikmesriikide SKPs erineda 2020. aasta sügisel prognoositust, mistõttu muutuvad ka liikmesriikide jaoks kättesaadavad toetussummad taaste- ja vastupidavusrahastu teises 30-protsendilises ajavahemikus; juhib tähelepanu asjaolule, et märkimisväärsete muudatuste tõttu toetuste osakaalus võib olla vajalik riiklike taaste- ja vastupidavuskavasid muuta;

21. rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastust saadava toetuse puhul tuleb austada taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 9 kohast täiendavuse põhimõtet; ootab üksikasjalikumaid ja liigendatud andmeid, mis võimaldavad taaste- ja vastupidavusrahastu täiendavuse mõju paremini mõista; nõuab tungivalt, et liikmesriigid esitaksid komisjonile üksikasjalikku, läbipaistvat ja õigeaegset teavet, et tagada tõhus aruandlus taaste- ja vastupidavusrahastu mõju kohta; kordab, kui oluline on taaste ja vastupidavuse tulemustabel kodanike varustamisel põhilise teabega selle kohta, kuidas taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine üldiselt edeneb; kutsub komisjoni üles suurendama tulemustabeli läbipaistvust ning parandama andmete visualiseerimist ja üksikasjalikkust, keskendudes väljundite asemel tulemus- ja mõjunäitajatele ning tagades ettepanekute kohaste reformide ja investeeringute kvalitatiivse analüüsi;

22. märgib, et 2022. aasta juuni keskpaigaks olid komisjon ja liikmesriigid allkirjastanud ainult kaksteist tegevuskorda; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võimalikult kiiresti tegevuskordi allkirjastama, ning palub, et komisjon teavitaks neist tegevuskordadest Euroopa Parlamenti; nõuab samuti tungivalt, et liikmesriigid avaldaksid oma tegevuskorrad, rahastamis- ja laenulepingud õigel ajal, et tagada suurem läbipaistvus ja vastutus;

23. märgib, et 21 liikmesriiki on saanud eelmakseid kuni 13 % ulatuses nende kogueraldisest, üks liikmesriik ei ole eelmakseid taotlenud, seitse liikmesriiki on seni taotlenud taaste- ja vastupidavusrahastust esimesi makseid ning üks liikmesriik on taotlenud teist makset;

24. kordab, et viivitused taaste- ja vastupidavusrahastu ning riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamises ei tohiks aeglustada pandeemiajärgset taastumisprotsessi ega vähendada liidu vastupanuvõimet;

25. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruks on ette nähtud võimalus lisada riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse meetmed, millega alustati alates 1. veebruarist 2020, ning et mõned liikmesriigid on seda võimalust kasutanud;

Neljapäev, 23. juuni 2022

26. väljendab heameelt komisjoni ja liikmesriikide vahelise varajase dialoogi üle maksetaotluste ettevalmistamisel, samuti komisjoni valmisoleku üle maksetaotluste hindamiseks; julgustab komisjoni ka edaspidi põhjalikult ja õigel ajal hindama, kas vahe-esmärke ja sihte täidetakse, pidades vajaduse korral nõu asjaomaste ekspertidega; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks maksete kiire kasutuselevõtu ning jälgiks tähelepanelikult reformide ja investeeringute rakendamist;

27. tuletab meelde vajadust kiiresti kasutusele võtta uute omavahendite kogum, et täielikult katta taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendi ja eelkõige taaste- ja vastupidavusrahastu rahastuse tagasimaksmine hiljemalt aastaks 2058, vastavalt parlamendi, nõukogu ja komisjoni 2020. aasta detsembris vastu võetud institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud tegevuskavale; võtab teadmiseks Euroopa roheliste võlakirjade emiteerimise taaste- ja vastupidavusrahastu kliimaga seotud kulutuste osa rahastamiseks; märgib, et komisjoni esimesed roheliste võlakirjade pakkumised olid suures osas üle märgitud;

Taaste- ja vastupidavusrahastu roll Venemaa Ukrainasse sissetungimise tagajärgede leevendamisel

28. rõhutab vajadust parandada ELi rahastamisvahendite, eelkõige taaste- ja vastupidavusrahastu panust praeguste probleemide, sh nende probleemide lahendamisse, mille on põhjustanud Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon ja sissetung Ukrainasse;

29. on mures selle pärast, et Ukraina vastane agressioon ning ELi reaktsioonina kehtestatud õigustatud sanktsioonid Venemaale ja Valgevenele mõjutavad rängalt liidu majanduslikku ja sotsiaalset taastumist ning vastupanuvõime tugevdamise strateegiat; märgib, et need sanktsioonid mõjutavad liikmesriike erinevalt; on mures ebaühtlase mõju pärast ELi majandusele ning sellega kaasnevate majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgede ja süveneva sotsiaalse ebavõrdsuse pärast, mis on eelkõige tingitud energia- ja toiduhindade tõusust; rõhutab, et inflatsioon võib negatiivselt mõjutada ka taaste- ja vastupidavusrahastu eeldatavat väljundit ning liikmesriikide riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hinnangulist maksumust; loodab, et EL reageerib sellele uuele kriisile ka edaspidi otsustavalt, ühtselt ja õigel ajal;

30. rõhutab taas oma nõudmist kehtestada järgmised sanktsioonid, sealhulgas täieliku ja kohese embargo Venemaalt imporditavatele mitmesugustele energialiikidele ja nendega seotud taristu kasutamise lõpetamise kooskõlas oma 7. aprilli 2022. aasta resolutsiooniga, ning luua kava, millega ka edaspidi tagada ELi energiavarustuskindlus, mis muu hulgas nõuab Euroopa energiapolitika ümberkorraldamist, võttes arvesse liikmesriikide erinevat sõltuvuse määra Venemaalt imporditavast fossiilkütusest;

31. tunneb muret selle pärast, et praegune olukord Ukrainas mõjutab rängalt energiahindu, ja rõhutab vajadust suurendada energiasõltumatust ja -kindlust, mitmekesistada energiaallikaid ELi energiaallikate abil, ning kiirendada energiasüsteemi ümberkujundamist; rõhutab taaste- ja vastupidavusrahastu rolli REPowerEU rakendamisel ning rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu raames kättesaadavaid laene saaks suures ulatuses kasutada REPowerEU algatuse täiendamiseks ning investeeringute edendamiseks energiasüsteemi ümberkujundamisse, sealhulgas puhta energeetika arendamiseks; loodab, et seetõttu panustatakse taaste- ja vastupidavusrahastuga energiatõhususe, energiaallikate mitmekesistamise ja õiglasesse roheüleminekusse investeerimise kaudu oluliselt ELi energiasuveräänsusse;

32. väljendab sellega seoses heameelt mitmete riiklike taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvate meetmete üle, mille eesmärk on edendada energiasüsteemi ümberkujundamist ja energiasõltumatust, ning meetmete üle, mille eesmärk on suurendada strateegilist sõltumatust, vähendades liikmesriikide sõltuvust imporditud fossiilkütustest ning kiirendades energiaallikate mitmekesistamist, energiatõhususe saavutamist ning puhta energeetika arendamist; rõhutab, et ELi riikide vahelise sünergia ja koostöö tõhustamiseks ning ühiste murede ja prioriteetide kajastamiseks tuleks edendada piiriüleisi projekte, Euroopa energiavõrkude paremat ühendatust ning elektrivõrkude täielikku sünkroniseerimist terves ELis;

33. võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku, mille kohaselt tuleb taaste- ja vastupidavusrahastu määrust algatuse „REPowerEU“ tõttu muuta, ning väljendab oma kavatsust võtta ettepaneku suhtes oma seisukoht vastu viivitamata; nõuab tungivalt, et kui liikmesriigid ei kavatse kasutada taaste- ja vastupidavusrahastu raames taotletavaid laene kogu võimalikus ulatuses, teavitaksid nad sellest ametlikult komisjoni; peab sellega seoses kiiduväärseks ettepanekut, mille kohaselt tuleb ergutada taaste- ja vastupidavusrahastu raames antavate laenude optimaalset kasutamist, sealhulgas ettepanekut jagada laene ümber teistele liikmesriikidele, kes seisavad Venemaa Ukrainasse sissetungimise tõttu silmitsi lisaraskustega, ning võimaldada liikmesriikidel taotleda laenu summas, mis on suurem kui 6,8 % nende kogurahvatulust, eesmärgiga leevendada Venemaa Ukrainasse sissetungi majanduslikke, sotsiaalseid ja energiaalseid tagajärgi ning ELi Venemaa ja Valgevene suhtes kehtestatud piiravate meetmete kõrvaltoimeid;

Neljapäev, 23. juuni 2022

34. tunnistab vajadust võtta meetmeid Ukrainast saabuvate pagulaste abistamiseks, eelkõige majutuse, sotsiaaltoetuste ja lastehoolde, hariduse, tervishoiu ja kinnisvara valdkonnas, et aidata nende rasket sotsiaalmajanduslikku seisundit leevendada; rõhutab seega, et selles küsimuses tuleb tagada suuremad investeeringud;

Riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad

35. väljendab heameelt asjaolu üle, et heaks on kiidetud 24 riiklikku taaste- ja vastupidavuskava, ning märgib, et 2022. aasta juuni keskpaiga seisuga ei olnud oma riiklikku taaste- ja vastupidavuskava veel esitanud üksainus liikmesriik; märgib lisaks, et üks riiklik taaste- ja vastupidavuskava ootab komisjoni hinnangut; nõuab tungivalt, et liikmesriik, kelle riiklik taaste- ja vastupidavuskava ootab hinnangut, peaks komisjoniga konstruktiivset arutelu, et kava oleks heakskiitmiseks valmis edasiste viivitusteta; kutsub komisjoni üles allesjäänud kavade hindamisel kohaldama taaste- ja vastupidavusrahastu määrust hoolikalt, et tagada vastavus määruses sätestatud 11 kriteeriumile;

36. märgib asjaolu, et komisjoni hinnangutes jõuti järeldusele, et kõik heakskiidetud riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad käsitlevad taaste- ja vastupidavusrahastu kõiki kuut sammu, vastavad rahuldavalt kõigile taaste- ja vastupidavusrahastu määruses sätestatud hindamiskriteeriumidele ning kujutavad endast reformide ja investeeringute tasakaalustatud paketti; on seisukohal, et liikmesriigid oleksid võinud oma riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad taaste- ja vastupidavusrahastu kuue sambaga ning taaste- ja vastupidavusrahastu määruse nõuetega paremini kooskõlla viia;

37. tuletab komisjonile meelde, et õigusriigi ja ELi toimimise lepingu artikli 2 järgimine on eeltingimus rahastule juurdepääsu saamiseks, ning õigusriigiga seotud tingimuslikkuse kord kehtib taaste- ja vastupidavusrahastu puhul täies ulatuses; kutsub komisjoni ja nõukogu üles hoiduma Ungari riikliku taaste- ja vastupidavuskava eelnõu heakskiitmisest, kuni neis riikides esineb jätkuvalt probleeme õigusriigi järgimise, kohtusüsteemi sõltumatuse tagamise ning pettuste, huvide konfliktide ja korruptsiooni ennetamise, tuvastamise ja nende vastu võitlemisega, on veendunud, et liidu finantshuvide kaitsmise, piisava kontrollisüsteemi loomise, kohtusüsteemi sõltumatuse ning pettuste, huvide konfliktide ja korruptsiooni ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamisega seotud vahe-eesmärgid ja sihid on eeltingimused ning need tuleb täita enne esimese maksetaotluse esitamist, ning tuletab meelde, et enne nende täitmist ei saa taaste- ja vastupidavusrahastu raames ühtegi makset teha; tuletab liikmesriikidele meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse sätete mittetäielik täitmine ning sellele järgnev viivitus riiklike taaste- ja vastupidavuskavade heakskiitmisel mõjutavad rängalt kohalike ja piirkondlike asutuste suutlikkust võidelda pandeemia mõjuga oma kogukondadele, ettevõtjatele ja kodanikele, ning võib viia kohaliku ja piirkondliku majandusliku seisundi pikaajalise halvenemiseni; taunib asjaolu, et Poola ja Ungari valitsuste tegevuse tõttu ei ole taaste- ja vastupidavusrahastu vahendid veel Poola ja Ungari inimeste ja piirkondadeni jõudnud;

38. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu raames ei tohiks rahastada ühtegi meetet, mis on vastuolus ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtustega; nõuab tungivalt, et komisjon jälgiks taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisel väga hoolikalt ELi finantshuve ähvardavaid ohte ning mistahes õigusriigi rikkumist või võimalikku rikkumist, ning tegutseks viivitamata, kui ELi finantshuve võidakse kahjustada; kutsub komisjoni seetõttu üles olema kooskõlas õigusriigi tingimuslikkuse määrusega eriti range selles, et liikmesriigid täidaksid liidu finantshuvide kaitse nõuet, mis on sätestatud määruse artiklis 22;

39. tuletab lisaks meelde, et õigusriigi järgimist ning ELi rahaliste vahendite usaldusväärset haldamist tuleb taaste- ja vastupidavusrahastu kasutamise ajal pidevalt hinnata, ning komisjon peab hoiduma rahastuse väljamaksmisest või asjakohasel juhul ka väljamakstud raha tagasi küsima, kui neid tingimusi enam ei täideta;

40. märgib, et komisjoni hinnangu kohaselt loodetakse kõigis heakskiidetud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades jõuda taaste- ja vastupidavusrahastu määruses sätestatud eesmärgini eraldada vähemalt 37 % rohepöördele, ning et kõikide heakskiidetud riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kliimameetmetega seotud kulud ulatuvad kokku peaaegu 220 miljardi euronile; juhib siiski tähelepanu asjaolule, et väliste hindamiste põhjal on keskkonnahoidlike kulutuste osakaal väiksem; rõhutab sellega seoses, et kliimaga seotud vahe-eesmärgid ja sihid tulnuks määratleda selliselt, et rakendatavad meetmed oleksid nii kliimahoidlikud, kui algselt välja kuulutati; rõhutab, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavadega tuleks panustada roheüleminekusse, sealhulgas elurikkusesse; märgib, et esineb kahtlusi selle kohta, kas kõigi asjakohaste meetmetega panustatakse nende eesmärkide saavutamisse;

Neljapäev, 23. juuni 2022

41. tuletab meelde, et riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad peavad olema kooskõlas riiklike energia- ja kliimakavadega ning nende muudatustega, mida tehakse vastavalt määrusele (EL) 2018/1999⁽¹⁸⁾; kutsub komisjoni üles hindama, mil määral panustavad riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades roheülemineku jaoks ette nähtud investeeringud uute 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisse, mis on sätestatud liikmesriikide läbivaadatud riiklikes energia- ja kliimakavades;

42. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastuga tuleks kaasa aidata elurikkust toetavate tegevuste süvalaiendamisele liidu poliitikasse; märgib, et mitmes riiklikus taaste- ja vastupidavuskavas panustatakse elurikkusesse, kuid on veendunud, et liikmesriigid võinuks taaste- ja vastupidavusrahastut elurikkuse suurendamiseks rohkem kasutada;

43. hoiatab rohepesu ohu eest riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel, eelkõige seoses meetmetega, mille kohta märgitakse, et nendega panustatakse keskkonnahoidlike kulutuste nõude täitmisel, sealhulgas meetmetega, mis käsitlevad hoonete energiatõhusat renoveerimist;

44. märgib, et kõikides heakskiidetud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades loodetakse saavutada taaste- ja vastupidavusrahastu määruks sätestatud eesmärk eraldada vähemalt 20 % digipöördele, kusjuures mõni liikmesriik on selle eesmärgi saavutamiseks eraldanud lausa üle poole oma taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest, ning et kõikide heakskiidetud riiklike taaste- ja vastupidavuskavade digieesmärkidega seotud kulud ulatuvad kokku peaaegu 29 % ehk 130 miljardi euron; väljendab heameelt riiklike taaste- ja vastupidavuskavade tugeva keskendumise üle VKEde toetamisele ning avalike teenuste digiteerimisele, sealhulgas tervishoiusektoris, samuti keskendumise üle digioskustele, ettevõtete digiüleminekule, ühenduvusele, teadus- ja arendustööle digitaalvaldkonnas ning kõrgtasemel tehnoloogiatele; märgib, et kaks kolmandikku liikmesriikidest lisas oma taaste- ja vastupidavuskavasse digivõimekuse ja digitaalsesse ühendatusesse tehtavate investeeringute julgeolekualase enesehindamise;

45. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruks kohaselt tuleb digitehnoloogiasse tehtavate investeeringute puhul järgida koostalitlusvõime, energiatõhususe ja isikuandmete kaitse põhimõtteid, võimaldada VKEde ja idufirmade osalemist ning edendada avatud lähtekoodiga lahenduste kasutamist; rõhutab, et digitaalseid riigihankeid tuleb koostada hoolikalt, eelkõige selleks, et tagada VKEde juurdepääs asjakohastele avaliku sektori investeeringutele;

46. märgib, et mitmes riiklikus taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad investeerimisettepanekud 5G ühenduvuse jaoks; tuletab meelde, et liikmesriigid peaksid 5G ühenduvuse, mobiilsete lairibateenuste ja taristu kasutusele võtmise puhul tagama sidususe ja vastastikuse täiendavuse, et kedagi ei jäetaks kõrvale;

47. rõhutab, kui oluline on, et riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades eraldataks peaaegu 50 % kogukuludest ehk 203 miljardit eurot meetmetele, millega toetatakse ühtse turu head toimimist, parandatakse ettevõtluskeskkonda ja edendatakse erainvesteeringuid; kordab, kui oluline on taaste- ja vastupidavusrahastu eduka rakendamise jaoks erasektor; nõuab tungivalt, et liikmesriigid hõlbustaksid erainvesteeringuid kõigisse taaste- ja vastupidavusrahastu rahastatavatesse projektidesse, kõrvaldades selleks kõik takistused, mis ei võimalda VKEdel juurde pääseda asjakohastele taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditele, ning kutsub seetõttu komisjoni üles esitama üksikasjalikku analüüsi erasektori juurdepääsuvõimalustest taaste- ja vastupidavusrahastu rahastusele; palub, et liikmesriigid rakendaksid oma riiklikke taaste- ja vastupidavuskavasid läbipaistva graafiku põhjal, et erasektoris oleks võimalik planeerida oma tegevusi ja projekte asjakohastele meetmetele vastavalt;

48. märgib, et komisjoni hinnangul moodustavad riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades sotsiaalkulud ligikaudu 20 % taotletud toetustest ja laenudest; märgib, et nende kulutustega keskendutakse teatavatele ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele suunatud tööhõivetiimulitele, tööhõivekaitse õigusaktide reformidele ja töölepingute reguleerimisele; tuletab meelde, et pandeemial on olnud rohkelt sotsiaalseid tagajärgi, ning need on ebavõrdselt ja ebaproportsionaalselt koormanud madalama sissetulekuga ja vähem kaitstud rühmi, kinnitades samal ajal vajadust avalike teenuste järele; peab kahetsusväärseks, et sotsiaalsete investeeringute meetmed on piirdunud pigem sotsiaalse taristuga ning et ainult mõned riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad sisaldavad meetmeid nõuetekohaste hooldusteenuste ja ajutiste toetusmeetmete väljatöötamiseks;

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsember 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1.)

Neljapäev, 23. juuni 2022

49. toetab komisjoni eesmärki luua taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu vastupidavam ja kaasavam tööturg, märkides samas, et asjakohaste meetmetega tuleks toetada kvaliteetset tööhõivet;

50. juhib tähelepanu asjaolule, et kõigis seni heakskiidetud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades käsitletakse sotsiaalseid ja tööhõivega seotud probleeme, sealhulgas meetmetega tööjõuturul osalemise parandamiseks, täiendus- ja ümberõppe edendamiseks ning tööturu asutuste ja teenuste ning sotsiaalkaitse- ja tervishoiusüsteemide kaasajastamiseks; peab kahetsusväärseks, et mõni liikmesriik on maha jäänud oma kavade sotsiaalse mõõtmega tugevdamisel;

51. rõhutab, kui olulised on reformid ja investeeringud tervishoidu, majanduslikku, sotsiaalsesse ja institutsioonilisse vastupidavusse, et suurendada kriisiks valmisolekut ja kriisidele reageerimise suutlikkust, ning märgib, et need moodustavad üle 17 % kõigist riiklike taaste- ja vastupidavuskavade eraldistest ehk 76 miljardit eurot; rõhutab, et komisjoni sõnul peavad liikmesriigid selle taaste- ja vastupidavusrahastu samba raames rakendama 789 meetet, mis on seotud 1 900 vahe-eesmärgi ja sihiga; rõhutab, et COVID-19 pandeemia on kinnitanud, kui oluline on avaliku sektori asutuste vastupidavus šokkidele;

52. märgib, et heakskiidetud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades nähakse tervishoiuga seotud meetmetele ette 37 miljardit eurot, mis moodustab 8 % riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kogukuludest; märgib, et suurim panus on ette nähtud haiglataristu renoveerimiseks ja laiendamiseks, sellele järgneb esmatasandi arstiabi ja ennetuse tugevdamine ning digiüleminek tervishoiu ja pikaajalises hoolduses; loodab, et need tervishoiuga seotud meetmed aitavad suurendada tervishoiusüsteemide suutlikkust ja vastupanuvõimet ning nende valmisolekut tulevasteks kriisideks; on mures selle pärast, et paljud liikmesriigid ei lisanud piisavalt meetmeid selleks, et muuta vaimse tervise ravi kõigi vanuserühmade jaoks juurdepääsetavaks ja taskukohaseks, ning rõhutab, et vaimne tervis peaks olema oluline osa ELi sotsiaalmajanduslikust taastumisest pandeemia mõjudest, samuti peaks see olema prioriteet töötervishoiu; on mures selle pärast, et mõni liikmesriik ei lisanud piisavaid meetmeid pikaajaliste rahvatervise probleemide lahendamiseks;

53. täheldab, et mitmes riiklikus taaste- ja vastupidavuskavas on olulisel kohal avaliku halduse ajakohastamine, ning et avaliku halduse edendamiseks investeeritakse eeldatavasti ligikaudu 1,8 miljardit eurot; rõhutab, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavadega tuleks panustada avaliku halduse asutuste suutlikkuse suurendamisse, et hallata Euroopa rahastust tõhusalt nii riiklikul, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil; rõhutab, et reformide kasulikkus kaalub üles nendega seonduvad kulud, mis peaksid viima kodanike jaoks konkreetsete positiivsete mõjudeni;

54. märgib, et heakskiidetud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades nähakse lastele ja noortele, sealhulgas alusharidusele ja lapsehoiule, noorte töötusele ja oskustele, ette kulutusi 49 miljardi euro ulatuses, mis moodustab ligikaudu 11,5 % riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kogukuludest; märgib, et see summa kujutab endast esimest sammu tagamaks, et järgmisele põlvkonnale pühendatud koordineeritud meetmeid rakendatakse kõigis 27 liikmesriigis; on mures selle pärast, et paljudes riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades ei kajastata nõuetekohaselt Euroopa lastegarantiiga seotud eesmärgid ning et tugevdatud noortegarantii eesmärgid kajastatakse neis ainult osaliselt; taunib asjaolu, et kaks liikmesriiki otsustasid oma kavadesse mitte lisada konkreetset lastele ja noortele suunatud meetmeid ning eelistasid selle asemel esitada meetmed, millega edendatakse kõigi kodanike oskusi ja digioskusi;

55. täheldab, et peaaegu kõigis heakskiidetud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvad investeeringud digiõppesse, mis moodustavad ligikaudu 30 % kõigist haridusele tehtavatest kulutustest; väljendab heameelt haridustaristu ja -varustuse kaasajastamise üle liikmesriikides;

56. märgib, et seni on liikmesriigid esitanud 228 meetet, milles keskendutakse laste ja noorte toetamisele; märgib, et 74 % meetmetest keskendub üld-, kutse- ja kõrgharidusele ning koolitusvõimele, samuti kättesaadavusele, taskukohasusele, kvaliteedile ja kaasamisele, sealhulgas digiteerimisele ja taristule; märgib lisaks, et 14 % meetmetest käsitleb alusharidust ja lapsehoiu, haridussüsteemist varakult lahkumist ning laste vaesust; märgib, et 12 % meetmetest keskendub noorte töötuse vastu võitlemisele töökohtade loomise, töölevõtmise, töökohavahetuse stiimulite ja füüsilisest isikust ettevõtjate toetamise kaudu; rõhutab asjaolu, et parlament on palunud, et liikmesriigid eraldaksid iga taaste- ja vastupidavuskava eelarvest vähemalt 2 % kultuurile ja 10 % haridusele; märgib, et 16 liikmesriigi riiklikus taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad kultuuri käsitlevad meetmed; on seisukohal, et liikmesriigid võinuks taaste- ja vastupidavusrahastut nende sektorite toetamiseks rohkem kasutada;

Neljapäev, 23. juuni 2022

57. kutsub komisjoni üles jätkama kuue samba rakendamist ning tagamist, et taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelis tehtaks kättesaadavaks üksikasjalikud andmed; palub, et komisjon hõlbustaks rohkem piirkondlikke meetodeid, millega tulemustabeli kaudu rahastu rakendamist jälgida, ning väljendab heameelt taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise järelevalvet tugevdavate seirealgatuste üle ELi ja liikmesriikide tasandil; märgib heakskiitvalt, et mitmed liikmesriigid esitavad andmeid piirkondlikul tasandil, ja kutsub ka teisi liikmesriike üles esitama andmeid piirkondlikul tasandil;

58. rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastut ei tohi kasutada korduvate riiklike eelarvekulude asendamiseks, välja arvatud juhul, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud; märgib, et komisjon on riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad heaks kiitnud ainult selleks, et katta reformide ettevalmistamise ja käivitamise esialgsed kulud; tuletab liikmesriikidele meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastut tuleb rakendada nõnda, et see ei õõnestaks nende endi vastutust avaliku sektori vahendite haldamise osas; kutsub komisjoni üles esitama üksikasju määruse horisontaalse põhimõtte täitmise hindamise ning sellega seotud põhjenduste kohta;

59. juhib tähelepanu sellele, et komisjon hindas iga meetme puhul olulise kahju ärahoidmise põhimõtet vastavalt oma tehnilistele suunistele; rõhutab, et komisjoni suuniste kohase olulise kahju ärahoidmise põhimõtte rakendamisega tuleb ennetada keskkonnale kahjulike meetmete võtmist; palub, et komisjon avaldaks esitatud hinnangud olulise kahju ärahoidmise põhimõtte järgimise kohta ning rõhutab, et komisjon peaks rakendusfaasis hoolikalt üle vaatama ja jälgima selle põhimõtte täielikku järgimist; märgib, et mõned liikmesriigid pidid selle põhimõtte järgimiseks teatavaid meetmeid parandama; märgib, et kahju ärahoidmise põhimõtte järgimine hõlmas esialgu ka mittevastavuste lahendamist komisjoni ning Euroopa Investeerimispanka ja Euroopa Investeerimisfondi nõudmiste vahel nende riikide puhul, kes otsustasid rahastada oma InvestEU meetmepakette taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest, mis võis viia viivitusteni rakendamisprotsessis;

60. täheldab, et valdav enamik riiklikest taaste- ja vastupidavuskavadest sisaldab eraldi osa, milles selgitatakse, kuidas kavas käsitletakse soopõhiseid probleeme ja ülesandeid; märgib, et riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvad meetmed, mis keskenduvad naiste osalemisele tööturul ning soolise palgalõhe vähendamisele, ent väljendab pettumust selle üle, et neis puudub üksikasjalik selgitus selle kohta, kuidas kavas käsitletakse soopõhiseid probleeme ja ülesandeid; rõhutab, kui olulised on kvaliteetsed riiklikud hooldusteenused, et leevendada tasustamata hooldustöökoormust, mis on praegu suures osas naiste õlul ning mis mõjutab negatiivselt SKPd; palub, et komisjon korraldaks uuringu, et kontrollida, mil määral panustab taaste- ja vastupidavusrahastu töökohtade loomisse sektorites, kus on peamiselt esindatud üks sugu, ning kas sellega kaasnevad meetmed panustavad piisavalt nendes sektorites alaesindatud soo esindatuse suurendamisele;

61. märgib, et 20 liikmesriigi riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvad piiriüleised projektid, milles keskendutakse peamiselt taristutele, näiteks raudtee- või elektriühendustele, vesinikule, kvantitehnoloogiale, 5G ühenduvusele, pilvetechnoloogia suutlikkusele ning innovatsioonikeskustele; väljendab pettumust asjaolu üle, et riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades ei sisaldunud arvukamalt piiriüleseid projekte, mille eesmärk oleks suurendada ülekanduvat mõju ja ELi lisaväärtust; märgib, et 20 liikmesriiki on oma riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades näinud ette piiriüleseid projekte, näiteks üleeuroopalist huvi pakkuvaid tähtsaid projekte, milles keskendutakse peamiselt taristutele; kutsub liikmesriike üles selgitama asjaomaste sidusrühmade rolli mitut riiki hõlmavate projektide käivitamisel ja rakendamisel, kui see on asjakohane; leiab, et riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse tulnuks lisada veel rohkem piiriüleseid meetmeid, et suurendada rahastu ülekanduvat mõju ning suurendada selle lisaväärtust ELile;

62. märgib, kui olulised on eelkõige liikmesriikide vahel energia ülekandmisega seotud projektid; on seisukohal, et praeguses kontekstis oluks kasulik lisada riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse rohkem piiriüleseid projekte, eelkõige energiavaldkonnas; rõhutab, et need investeeringud on olulised energiasõltumatuse ja roheülemineku saavutamiseks; rõhutab, et praegune olukord kinnitab seda, kui oluline on ELi energiaallikate mitmekesistamine ning elektri ühisturu nõuetekohane toimimine liikmesriikide vahel; kutsub üles parandama Euroopa energiavõrkude ühendatust ning elektrivõrke terves ELis täielikult sünkroniseerima; rõhutab lisaks, kui oluline on suurendada pingutusi energiatõhususe parandamiseks, et piirata elektrinõudluse eeldatavat suurenemist;

63. täheldab, et ükski liikmesriik ei teinud ettepanekut ettepaneku struktuurifondide vahendite üle kandmiseks oma riiklikku taaste- ja vastupidavuskavasse, et vaid kaks liikmesriiki kavatsevad rahastada oma InvestEU meetmepakette taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditega ning et vaid neli liikmesriiki kavatsevad lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse ka tehnilise toega seotud kulutused; väljendab kahetsust asjaolu üle, et sätteid taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite ülekandmise kohta liikmesriikide InvestEU meetmete rahastamiseks pole täiel määral ära kasutatud; tuletab meelde, et erinevate ELi rahaliste vahendite vaheline koostoime on oluline liidu majanduslikuks taastumiseks ja vastupidavuse tugevdamiseks, ning tuletab liikmesriikidele meelde, et selle võimaluse kasutamine aitab kaasa koostoimete suurendamisele;

Neljapäev, 23. juuni 2022

64. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaselt peavad taaste- ja vastupidavuskavad olema kooskõlas ka teabega, mille liikmesriik on esitanud liidu fondidest rahastatavates partnerluslepingutes ja rakenduskavades; kordab, et see tingimus pole vajalik ainult topeltrahastamise või eesmärkide kattuvuse vältimiseks, vaid samuti koordineeritud lähenemise tagamiseks ning ELi rahastusest saadava kasu maksimeerimiseks; palub, et komisjon esitaks analüüsi selle kohta, kuidas mainitud koordineeritus tagatakse; märgib, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavade vastuvõtmine on mõnel juhul viinud viivitusteni partnerluslepingute vastuvõtmises ning on mures nende viivituste tagajärgede pärast; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles vältima edasisi viivitusi partnerluslepingute ettevalmistamisel ja vastuvõtmisel ning seniste viivituste põhjuseid kiiresti lahendama;

65. rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu ning teiste ELi rahastusprogrammide koostoime ja sidusus on liidu taastumise ja vastupidavuse tugevdamise jaoks ülimalt olulised; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama taaste- ja vastupidavusrahastu ning teiste ELi rahastusinstrumentide, eriti partnerluslepingute koostoimet; soovib teada, millisel moel on komisjon julgustanud liikmesriike edendama koostoimet teiste riikide riiklike taaste- ja vastupidavuskavadega;

66. tuletab liikmesriikidele meelde, et taaste- ja vastupidavuskava aitab eeldatavasti tõhusalt lahendada kõiki probleeme või suurt osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitusetes, sealhulgas nende eelarvespektides, ning asjakohasel juhul määruse (EL) nr 1176/2011⁽¹⁹⁾ artikli 6 kohaselt liikmesriigile esitatud soovitusetes, või probleeme, mis on kindlaks tehtud muudes asjakohastes dokumentides, mille komisjon on Euroopa poolaasta raames ametlikult vastu võtnud; võtab teadmiseks komisjoni hinnangu, et kõik riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad käsitlevad vähemalt olulist osa probleemidest, mis on tuvastatud asjaomastes Euroopa poolaasta soovitusetes, kuid et kõiki probleeme ei käsitleta;

67. tunnistab mõnes riiklikus kavas sisalduvate liikmesriikides tehtud vajalike maksureformide positiivset mõju, taunides samas asjaolu, et ükski liikmesriikidest, kelle puhul toodi riigipõhistes soovitusetes välja agressiivne maksuplaneerimine, maksustamise vältimine, maksudest kõrvalehoidumine ja rahapesu, ei käsitle neid probleeme oma riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades;

68. kutsub komisjoni üles rahastu vahendite väljamaksmise perioodi jooksul piisava põhjalikkusega hindama kõigi vahe-eesmärkide ja sihtide täitmist, sealhulgas nende, mis on seotud riiklike taaste- ja vastupidavuskavade riigipõhiste soovitustega, ning makseid vahe-eesmärkide ja sihtide põhjal proportsionaalselt vähendama, kui kokkulepitud vahe-eesmärgid ja sihid pole rahuldavalt täidetud, sealhulgas juhul, kui seni saavutatud vahe-eesmärkide ja sihtide puhul on esinenud tagasilangusi; kutsub komisjoni lisaks üles vajaduse korral kasutama täies ulatuses rahastu määruse sätteid, mille kohaselt saab toetusi tagasi küsida või paluda laenud varakult tagasi maksta, kui liikmesriigid ei täida rahastamislepingutest tulenevaid kohustusi;

69. märgib, et komisjoni hinnangu kohaselt said kõik liikmesriigid A-reitingu peaaegu kõigis taaste- ja vastupidavusrahastu määruises sätestatud kriteeriumides; tuletab meelde, et komisjoni hinnangus said kõik liikmesriigid B-reitingu kriteeriumide alusel, millega hinnatakse, kas riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hinnangulised kogukulud on mõistlikud; kutsub komisjoni üles tagama, et kulutused oleksid realistlikud, ning et pettuse ja korruptsiooni vastu võitlemiseks viidaks läbi nõuetekohased kuluanalüüsid; nõuab tungivalt, et komisjon hindaks enne maksetaotluste rahuldamist põhjalikult vahe-eesmärkide ja sihtide täitmist, ning tagaks, et seni saavutatud vahe-eesmärkide ja sihtide osas pole esinenud tagasilangusi;

Läbipaistvus, seire ja kontrollimehhanismid

70. rõhutab, kui olulised on terve hankeprotsessi ja -praktika läbipaistvus ja usaldusväärne menetluste haldamine; kutsub liikmesriike selles kontekstis üles tagama hankeprotsessi kvaliteetsuse ja õigluse, eelkõige selle juurdepääsetavuse kõigile ettevõtetele, sealhulgas mikro- ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele;

71. nõuab tungivalt, et liikmesriigid kuulutaksid aegsasti välja riigihanke meetmete rakendamiseks, et tagada nende lõpule viimine vastavalt vahe-eesmärkide ja sihtide kalendritele;

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. november 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

Neljapäev, 23. juuni 2022

72. rõhutab, et läbipaistvus on riiklike taaste- ja vastupidavuskavade usaldusväärse seiresüsteemi oluline osa, mis võimaldaks ka üldsuse sisulist osalemist; väljendab taas kahetsust asjaolu üle, et komisjon keeldus loomast veebiplatvormi, kus avaldataks lõplikud kasusaajad, kuigi Euroopa Parlament ja komisjon seda toetasid; märgib, et kasutatavate vahendite omaduste tõttu keskendutakse kontrollis tulemuste ja väljundite saavutamisele, mitte kulutuste tõendamisele; märgib, et see lähenemine võib rahastu rakendamist hõlbustada ning panustada soovitud tulemuste saavutamisse; hoiatab, et nõuetekohase seireta võib see muuta ELi vahendite kuritarvitamise tuvastamise raskemaks; nõuab siiski tungivalt, et komisjon võtaks asjakohaseid meetmeid, millega tagatakse ELi vahendite kuritarvitamise varajane avastamine; kutsub komisjoni üles rangelt jälgima kõiki võimalikke topeltrahastamise juhtumeid ja, kui sellised juhtumid leiavad kinnitust, vahendid viivitamata tagasi nõudma;

73. kutsub komisjoni üles teavitama eelarvepädevaid institutsioone komisjoni poolt liikmesriikide jaoks korraldatud IT-süsteemide kasutamise kohta, et esitada asjakohane teave riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamise kohta;

74. nõuab, et liikmesriigid koguksid ja registreeriks liidu rahaliste vahendite lõplike saajate ja toetusesaajate andmeid elektroonilises, standardses ja koostalitlusvõimelises vormingus ning kasutaksid ühtset andmekaeve- ja riskihindamisvahendit, mille teeb kättesaadavaks komisjon; nõuab tungivalt, et komisjon nõuaks kõigi taaste- ja vastupidavusrahastrahastu raames tehtavate kulutuste jaoks ühtse, integreeritud ja koostalitleva süsteemi, sealhulgas ühtse andmekogumis- ja riskihindamisvahendi (ARACHINE) kasutamist, ning tagaks, et ARACHINE oleks koostalitlusvõimeline kõigi asjakohaste tarkvarade ja andmekogumitega, et halduskoormus oleks võimalikult väike; kordab lisaks, kui oluline on kogu aruandluse, seire ja auditite digiteerimine;

75. tuletab meelde, et liikmesriigid peaksid koguma andmeid programmi rahaliste vahendite saajate tegelike kasusaavate omanike kohta ning tagama nende andmetele juurdepääsu, kordab, kui oluline on tagada läbipaistvus lõplike toetusesaajate osas, tekitamata samas aruandluses lisakoormust; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles üldsuse usalduse ja läbipaistvuse nimel korrapäraselt avaldama ajakohastatud teavet lõplike kasusaajate ja ülekantud rahaliste vahendite kohta; kutsub komisjoni üles looma integreeritud, koostalitlusvõimelise ja lihtsasti kasutatava süsteemi, mis sisaldab teavet kõigi ELi kaasrahastatud projektide, toetusesaajate ja tegelike kasusaavate omanike, töövõtjate ja alltöövõtjate kohta, ning suudab summeerida kõik sama toetusesaaja või tegeliku tulusaaja saadud summad;

76. tuletab komisjonile meelde, et taaste- ja vastupidavuskavade ja ning maksenõuete hindamisel on võimalik saada abi ekspertidelt, ning kutsub komisjoni üles seda võimalust asjakohastel juhtudel täielikult kasutama, eriti juhul, kui komisjonil puudub piisav asutusesisene suutlikkus kavade või nende vahe-eesmärkide ja sihtide täitmise põhjalikuks kontrollimiseks; seab kahtluse alla nõukogu piisava suutlikkuse riiklike taaste- ja vastupidavuskavade või maksenõuete nõuetekohaseks analüüsiks ning kutsub üles tagama, et nende hindamine oleks piisav;

77. nõuab tungivalt, et komisjon tagaks liikmesriikide saavutatud vahe-eesmärkide ja sihtide hindamise, kuna osa nende riiklikest taaste- ja vastupidavuskavadest põhineb vahe-eesmärkide ja sihtide, ennekõike nende kvaliteedi kõikehõlmaval ja läbipaistval hindamisel;

78. tuletab meelde, et liikmesriigid peavad looma usaldusväärse kontrolli- ja auditisüsteemi, et tagada liidu finantshuvide kaitse ning ennetada pettusi, korruptsiooni ja huvide konflikte ning nende nähtustega võidelda, samuti tagada läbipaistvus; tuletab samuti meelde, et komisjon vastutab selle eest, et tagataks nende süsteemide olemasolu ja täielik toimimine enne esimeste maksete heakskiitmist; tuletab meelde, et vahendid tuleb välja maksta pärast vahe-eesmärkide ja sihtide saavutamist;

79. märgib, et komisjon toetub riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamise kohta auditite läbi viimise osas peamiselt liikmesriikidele; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks nende nõuete täieliku rakendamise tõhusa järelevalve, auditeerimise ja kontrolli, ning jälgiks nende täitmist ka edaspidi terve taaste- ja vastupidavusrahastrahastu kasutamise perioodi vältel; kutsub komisjoni üles tagama tugeva mehhanismi liikmesriikide kontrollisüsteemide korrapäraseks auditeerimiseks;

80. tuletab meelde, kui oluline roll on Euroopa Kontrollikojal, Euroopa Prokuratuuril, Euroopa Pettustevastasel Ametil, Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametil ja Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ametil ja teistel asjakohastel ELi asutustel liikmesriikide ja komisjoni toetamisel liidu finantshuvide kaitsmisel riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamise jooksul, ning kutsub neid asutusi üles täielikult kasutama oma taaste- ja vastupidavusrahastrahastu määrusest ja muudest asjakohastest õigusaktidest tulenevaid õigusi, et ennetada, tuvastada, lahendada ja uurida pettusi, korruptsiooni ja huvide konflikte, eesmärgiga põhjalikult kontrollida kõiki taaste- ja vastupidavusrahastrahastu raames tehtavaid kulutusi; tuletab meelde, et need ELi asutused peaksid olema varustatud piisavate vahenditega oma ülesannete täitmiseks; kutsub komisjoni üles nende asutustega koostööd tegema ning tagama piisava kontrollisuutlikkuse ja selle, et liikmesriigid võimaldaksid neile täieliku juurdepääsu kogu asjakohasele teabele, et nad saaksid oma õigusi kasutada;

Neljapäev, 23. juuni 2022

81. väljendab heameelt NGEU õiguskaitsefoorumi ja operatsiooni Sentinel üle, mis aitavad ühiselt ära hoida ja tõkestada rahastu raames eraldatavaid vahendeid ähvardavate ohtude realiseerumise, ning kaitsevad laiemalt liidu heaolu ja kaardistavad riiklike jaotussüsteemide nõrku kohti;

82. kordab, kui oluline on, et komisjon jälgiks pidevalt, sealhulgas järelehindamise vormis taaste- ja vastupidavusraha raames tehtavaid kulutusi, rahastu rakendamist ja haldamist puudutavaid andmeid, tagades koostöös liikmesriikidega täieliku läbipaistvuse, et analüüsida taaste- ja vastupidavusraha tulemusi ning tuvastada mis tahes sellega seotud vajakajäämised ja neid parandada;

83. tuletab meelde, et komisjoni eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 319 antakse taaste- ja vastupidavusraha kohta aru finantsmääruse artiklis 247 osutatud integreeritud finants- ja vastutusaruannetes ning eraldi iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes;

Taaste- ja vastupidavusraha rakendamise juhtimine, läbipaistvus ja nähtavus

84. kinnitab veel kord parlamendi rolli taaste- ja vastupidavusraha rakendamise kontrollimisel, eelkõige 2021. aastal peetud viie täiskogu arutelu, kahe vastuvõetud resolutsiooni, komisjoniga 2021. aastal peetud nelja taaste- ja vastupidavusdialoogi, taaste- ja vastupidavusraha kontrollimise töörühma 20 kohtumise, parlamendi küsimuste ning komisjoni korrapärase teabevoogu ja komisjonile tehtavate sihtotstarbeliste teabepäringute kaudu; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusraha määruse artiklis 25 on sätestatud, et komisjon edastab asjakohased dokumendid ja teabe Euroopa Parlamendile ja nõukogule samal ajal ning võrdsetel tingimustel; märgib nõuetekohase dokumentide liikumise aeglast algust ning parlamendi raskusi seoses juurdepääsuga liikmesriikide poolt komisjonile edastatud teabele, väljendab heameelt asjaolu üle, et pärast seda on kasutusele võetud paremad teabedastusprotseduurid, ning kutsub üles seda teabevoogu säilitama;

85. kutsub komisjoni üles taaste- ja vastupidavusdialoogide pidamisel kasutama avatud, läbipaistvat ja konstruktiivset lähenemist, ning täitma artikli 26 lõiget 1, mis puudutab korrapäraselt suhtlemist parlamendiga; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusraha raames kehtestatud institutsioonidevahelisest koostööst peaks saama miinimumstandard kõigi rahastusprogrammide puhul;

86. kutsub liikmesriikide parlamente ja asjaomaseid sidusrühmi üles kooskõlas riiklike õigusraamistikega Euroopa Parlamendi eeskuju järgima ning kontrollima oma riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamist avatud, läbipaistval ja demokraatlikul viisil;

87. väljendab kahetsust asjaolu üle, et üheski liikmesriigis ei kaasatud riiklike taaste- ja vastupidavuskavade koostamisel ega rakendamisel kooskõlas riikliku õigusraamistikuga piisaval määral kohalikke ja piirkondlikke asutusi, kodanikuühiskonna organisatsioone, sotsiaalpartnereid, akadeemilisi ringkondi ega teisi asjaomaseid sidusrühmi, ning kutsub üles neid riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel kaasama selgete ja läbipaistvate põhimõtete alusel, riikliku õiguse kohaselt maksimaalses lubatud ulatuses;

88. tuletab meelde, et kohalikud ja piirkondlikud asutused, kodanikuühiskonna organisatsioonid, sotsiaalpartnerid ja teised asjaomased sidusrühmad on riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel juhtrollis, ning tuletab komisjonile ja liikmesriikidele meelde, et kohalike ja piirkondlike asutuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide, sotsiaalpartnerite ja teiste asjaomaste sidusrühmade kaasamine kavade rakendamisse ja järelevalvesse ning nende koordineeritus on liidu taastumise jaoks otsustava tähtsusega ning ülimalt oluline ka riiklike taaste- ja vastupidavuskavade tõhususe ning laialdase isevastutuse tagamiseks; kutsub komisjoni üles uurima võimalusi dialoogi algatamiseks taaste- ja vastupidavusraha asjaomaste sidusrühmade esindajatega Euroopa Liidu tasandil;

89. kutsub liikmesriike üles tagama kohustuste selge jaotamise ning taaste- ja vastupidavusraha vahendite jaoks piisavad haldussüsteemid, et võtta arvesse kodanike konkreetseid vajadusi piirkondlikul ja kohalikul tasandil, austades samas mittediskrimineerimise ja võrdse kohtlemise põhimõtteid; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusraha meetmete rakendamisel tuleb austada kõiki asjakohaseid õigusakte vastavalt liikmesriikide õigusraamistikele;

90. loodab, et komisjoni poolt ettevalmistatavas taaste- ja vastupidavusraha rakendamise läbivaatamisaruandes esitatakse ulatuslik teave ja analüüs riiklike taaste- ja vastupidavuskavade panuse kohta Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisse, sealhulgas riiklike taaste- ja vastupidavuskavade soolise mõju ning nende tõhusa panuse kohta soolise võrdõiguslikkuse saavutamisse, samuti selle kohta, kuidas need toetavad VKEsid ja strateegilist sõltumatust;

Neljapäev, 23. juuni 2022

91. kutsub komisjoni üles hindama, kas on tõenäoline, et õigusaktis sätestatud kulutuseesmärgid (37 % keskkonnahoidlike kulutusi ja 20 % digitaalvaldkonna kulutusi) saavutatakse taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisaastaks, ning kutsub liikmesriike üles võtma vajaduse korral meetmeid nende eesmärkide saavutamiseks, kui nad leiavad, et neid ei pruugita saavutada, saades selleks vajadusel komisjonilt tuge;

92. loodab, et komisjoni poolt ette valmistatavas taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise läbivaatamisaruandes esitatakse teavet kitsaskohtade kohta, mis takistavad riiklike taaste- ja vastupidavuskavade piisavat rakendamist, kui see on asjakohane;

93. väljendab heameelt selle üle, et 2021. aasta detsembris käivitati taaste ja vastupidavuse tulemustabel, mis võimaldab igal kodanikul taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamist ka ise jälgida; märgib, et kooskõlas delegeeritud õigusaktiga ühiste näitajate kohta peavad liikmesriigid andma aru mitme näitaja kohta, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise ja toetatavate VKEdo kohta; kutsub komisjoni üles parandama ja täiustama tulemustabeli suutlikkust, et tagada andmete visualiseerimise kõrge tase ning taaste- ja vastupidavusrahastu vastutus; väljendab heameelt asjaolu üle, et tulemustabelis sisalduvad inimeste arvuga väljendatud näitajate puhul ka sooliselt eristatud andmed;

94. nõuab tungivalt, et komisjon kohustaks liikmesriike esitama vajalikke andmeid, et anda aru edusammudest seoses taaste- ja vastupidavusrahastu määrase kuue sambaga, ning võimaldaks seega igal kodanikul taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamist jälgida; väljendab siiski kahetsust asjaolu üle, et liikmesriigid pole soovinud esitada rohkem üksikasjalikke andmeid, mida taaste- ja vastupidavuse tulemustabelis kajastada; märgib, et üksikasjalikumad andmed võimaldanuks kodanikel paremini oma riiklikelt valitsustelt aru pärida;

95. rõhutab, et üks taaste- ja vastupidavusrahastu eesmarke on panustada ELi sotsiaaleesmärkide saavutamisse, ning toonitab, kui oluline on meetodite olemasolu rahastu rakendamise edusammude näitamiseks ning kuidas see aitab kaasa ka Euroopa sotsiaalõiguste samba eesmärkide saavutamisse; väljendab muret selle pärast, et sotsiaalkuludid ja vastupidavuse tulemustabelit käsitlevast delegeeritud õigusaktist ei piisa, et jälgida ning esitada aruandeid taaste- ja vastupidavusrahastu sotsiaalse ja soolise mõõtmise ning mõju kohta; kutsub komisjoni üles paremini kajastama Euroopa sotsiaalõiguste samba 20 põhimõtte rakendamise jälgimist tulemustabeli temaatilises analüüsis sisalduvate täiendavate sotsiaalsete ja sooliste näitajate kaudu;

96. kutsub komisjoni üles esitama tulemustabeli temaatilises analüüsis sisalduvaid täiendavaid näitajaid, et jälgida liikmesriikide tegutsemist elurikkuse, sidususe ja konkurentsivõimelisuse valdkondades;

97. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määrase kohaselt peab komisjon rakendama rahastuga seoses teabe- ja teavitamismeetmeid; julgustab komisjoni liikmesriikides asuvate esinduste kaudu ja koostöös Euroopa Parlamendi büroodega liikmesriikides käivitama liikmesriikides üritusi, millega tulemustabelit reklaamitakse ning esitatakse erinevaid komisjoni korraldatud analüüse, sealhulgas määrase kuue samba kohta; julgustab komisjoni avaldama üksikasjalikku analüüsi taaste- ja vastupidavusrahastu positiivsest mõjust, rõhutades riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel heade tavade kasutamist ning soovitusi kavade rakendamisel esinevate probleemide lahendamiseks ja vahendite tõhusamaks kasutamiseks;

98. juhib tähelepanu asjaolule, et liikmesriikide avaliku halduse asutustel on märkimisväärsed probleemid taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite täieliku kasutuselevõtmisega nii lühikese aja jooksul; nõuab tungivalt, et komisjon toetaks aktiivselt liikmesriike nende rahaliste vahendite täielikul kasutuselevõtmisel, et taaste- ja vastupidavusrahastu vahendid üle terve liidu välja makstaks;

99. on jätkuvalt pühendunud kavatsusele kasutada täielikult taaste- ja vastupidavusrahastu määrase kohaseid võimalusi taaste- ja vastupidavusrahastu hindamiseks, kontrollimiseks ja edendamiseks, sealhulgas ürituste ja tegevuste kaudu kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil;

100. väljendab heameelt Euroopa Ombudsmani algatuse üle valmistada ette hea tava põhimõtted valitsuse läbipaistvuse kohta rahastu vahendite kasutamisel;

101. märgib, et liikmesriigid annavad oma riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades aru oma kommunikatsioonistrateegiade kohta; taunib siiski asjaolu, et ilma selge standardita kujunevad sellised teavituskampaaniad tõenäoliselt väga erisugusteks, mis piirab taaste- ja vastupidavusrahastu ja ELi rahastamise üldist nähtavust; väljendab heameelt asjaolu üle, et enamik liikmesriike on järginud komisjoni soovitusi ja loonud spetsiaalsed veebisaidid, kus kuvatakse taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud teavet, kuid peab kahetsusväärseks asjaolu, et veebisaitidel avaldatud teabe üksikasjalikkus on väga erinev;

Neljapäev, 23. juuni 2022

102. kutsub üles veelgi ühtlustama kodanikele kättesaadavat teavet kavade riikliku rakendamise kohta ja riiklike taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud teabevahetusstrateegiaid, et soodustada läbipaistvust ja vastutust ning tugevdades seeläbi rakendamise isevastutust; kutsub komisjoni üles soovitama ühtlustatud lähenemisviisi ja standardit taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohase teabe näitamiseks riiklikul ja piirkondlikul tasandil, ning palub liikmesriikidel seda standardit järgida või põhjendada sellest kõrvalekaldumisi;

Taaste- ja vastupidavusrahastu senised õppetunnid

103. kordab, kui oluline on taaste- ja vastupidavusrahastu edukas rakendamine liikmesriikides, et tagada pikaajaline mõju ELi majandusele ja ühiskonnale; rõhutab, et ELi majanduse juhtimisraamistiku läbivaatamine kujutab endast võimalust taaste- ja vastupidavusrahastu edust, ent ka puudujääkidest õppetunde ammutada; nõuab tungivalt, et komisjon uuriks ja esitaks erinevaid stsenaariume selle kohta, kuidas taaste- ja vastupidavusrahastu loomisest ja rakendamisest seni saadud õppetunnid võiksid anda ainet ELi makromajandusliku haldusraamistiku jaoks, eelkõige seoses edusammude tegemisega läbipaistvuse, demokraatia, kaasatuse, koordineerituse ja järelevalve asjus;

104. rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu on näidanud, kui oluline on Euroopa Parlamendi ja nõukogu aktiivne osalemine ELi ühiste prioriteetide määratlemisel, uutele probleemidele reageerimisel ning selle aluseks olevate poliitiliste suuniste ja haldusmehhanismide kujundamisel, samuti ka nn tugeva Euroopa omaluse rakendamise kontrollimisel; kinnitab veel kord, et parlamendil peaksid olema nõukoguga võrdsed võimalused rahastu rakendamise kontrollimisel, ning kutsub komisjoni üles tagama, et mõlemat asutust koheldaks tulevast ELi algatustes võrdselt; rõhutab, kui olulised on delegeritud õigusaktid, et suurendada protsessi demokraatlikku vastutust ja legitiimsust;

105. märgib heakskiitvalt, et ELi toetus reformidele ja investeeringutele stiimulitega varustatud pakettide näol on olnud oluline tugevdamiseks liikmesriikide vastutust taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühistel ELi väärtustel põhineva Euroopa poolaasta eest; rõhutab lisaks, et sisukad sotsiaal- ja territoriaalsed dialoogid, millesse on ulatuslikult kaasatud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskonna organisatsioonid vastavalt riiklikule õigusraamistikule, on väga olulised liikmesriikide isevastutuse, rahastu eduka rakendamise ja demokraatliku vastutuse jaoks ning et neid tuleks tugevdada ja hoolikamalt kohaldada ning need võiksid inspireerida tulevasi algatusi ja mehhanisme ELis ja selle liikmesriikides;

106. tunnustab taaste- ja vastupidavusrahastu kui taasterahastu „NextGenerationEU“ ühe osa hea näite põhjal tugevat lisaväärtust, mida pakub ühine, kaasaegne ja tõhus ELi reageerimine, mida on võimalik kiiresti mobiliseerida, et tulla toime kriiside ja uute probleemidega;

107. kutsub komisjoni üles võtma parlamendi seisukohti täielikult arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise eelseisvas läbivaatamisaruandes, mille komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 31. juuliks 2022; kutsub komisjoni üles selles aruandes ühtlasi arvesse võtma kõigi asjaomaste sidusrühmade panust;

o

o o

108. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa Kontrollikojale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Euroopa Regioonide komiteele ja liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.